

Ferm

LEEFDAAL

Te voet door Leefdaal (maar met de fiets mag ook)

START: aan de Vlieg-In

Dit gebouw werd als Gemeenschapscentrum in 2013 opgericht door de gemeente Bertem voor de verenigingen en de bibliotheek. Je vindt er naast een grote polyvalente ruimte met keuken en foyer ook een kleiner vergaderlokaal en op verdieping -2 Mama Depot Leefdaal. Alle ruimtes kunnen gehuurd worden door de school, verenigingen en nu ook particulieren.

We gaan langs de buitentrappen naar beneden voorbij de chirolokalen naar de Dorpstraat, **steken de straat over op het zebepad** en nemen het wegje **links** van de sportzaal.

De vroegere parking wordt momenteel door de school gebruikt als speelplaats. Er wordt immers een nieuwe school gebouwd. Meer info hierover vind je op de website van de gemeente Bertem:

<https://www.berthem.be/leefdaal>

Waar de nieuwe school verrijst, stonden 2 gebouwen die elk een belangrijke functie hadden in de dorpsgemeenschap. Het ene (bouwjaar 1848) werd in 1988 afgebroken voor de grondige vernieuwing van het huidige schoolgebouw en het andere (bouwjaar 1960) ging in 2022 tegen de vlakte om het nieuwe schoolgebouw mogelijk te maken.

Vraag 1: Welk gebouw stond hier voor 1988 en wat werd in 2022 afgebroken?

Je gaat **over** de nieuwe brug over de Voer en volgt **rechts** het wegje tot aan de volgende brug. De beek die je volgt heeft haar bron in het Kapucijnenbos in Tervuren. Via de vijvers van de Warande stroomt ze door Vosseme, Leefdaal en Bertem naar Leuven, waar ze uitmondt in de Dijle. 'Tervuren' is een afgeleide plaatsnaam van deze beek.

Aan de brug ga je **linksaf** langs het smalle wegje tot aan de L. Van Buekenhoudtstraat.

Dit is een van de straten in Leefdaal die vernoemd is naar een gesneuvelde soldaat uit de Eerste Wereldoorlog.

Je gaat nu **naar rechts** en volgt deze straat naar boven tot aan een splitsing van de zandweg. Er staat een zitbank en een wegwijzer voor een fietsroute. Links heb je een holle weg: de Armand Devriesestraat.

Je volgt de weg **naar rechts**. Dit is de Dokter Tielemansstraat.

Deze weg werd pas vorig jaar hernoemd; daarvoor heette de straat ook A. Devriesestraat. In het prachtig gerestaureerde herenhuis dat je aan de rechterkant tegenkomt, woonde enkele generaties lang de familie Tielemans. Frans Tielemans, dokter, bouwde dit herenhuis rond 1850. Later woonden er zijn zoon Louis, ook dokter, en daarna Justin Tielemans, broer van Louis en jarenlang burgemeester van Leefdaal. Rond 1900 kwam het huis "Les Marronniers" in het bezit van de familie de Liedekerke.

Een leuk weetje: na de brand in 1935 van de meisjesschool in Leefdaal werd het domein een tijdje gebruikt als kleuterschool.

Je nadert het einde van deze pittoreske straat en merkt aan de rechterkant een gedenksteen. Hier stond vroeger de herberg "A la Bergère" (Het Herderinnetje). Op het einde van de Tweede Wereldoorlog viel hier een Amerikaanse bommenwerper neer.

Vraag 2: Op welke datum gebeurde de vliegtuigcrash?

Je laat de kasteeldreef rechts van jou en neemt even de tijd om de panelen van de Erfgoedkamer over de geschiedenis van Leefdaal te bekijken.

Aan het zebrapad **steek** je de Boskee **over** (VOORZICHTIG! Automobilisten durven hier wel eens te snel rijden!) en je neemt de kasseiweg. Dit is Slagberg. Van hieruit heb je een prachtig zicht op het kasteel van Leefdaal.

De oudste delen van het gebouw dateren uit de dertiende eeuw. De heerlijkheid Leefdaal was toen in het bezit van de heren van Leefdaal, met als bekendste telg Rogier van Leefdaal die begraven werd in de Sint-Goedele kerk in Brussel. In 1449 komt het kasteel en de heerlijkheid in het bezit van de adellijke familie de Mérode en vanaf 1775 van de graaf de Liedekerke. De erfgenamen van de familie de Liedekerke bewonen nog altijd het kasteel. Op het einde van de 16de eeuw starten grote verbouwingswerken aan het gebouw. De vierkante woontoren of donjon is het pronkstuk van het gebouw. Daar werden, nadat de verbouwingen afgewerkt waren, ankers in de gevel geplaatst die het jaartal van de voltooiing aangeven.

Kijk nu achter jou.

Je ziet aan het begin van Slagberg een klein vervallen gebouw. Dat is de vroegere watermolen van het kasteel. De watermolen werd opgericht voor 1686 en was de enige graanmolen van het dorp. In 1926 kwam er een aanbouw bij. Na de Tweede Wereldoorlog raakte de molen buiten gebruik en kreeg hij een nieuwe functie als verenigingslokaal. De laatste gebruikers verlieten de watermolen in 1969. Sindsdien is het gebouw niet meer in gebruik.

Vraag 3: Welke jeugdvereniging gebruikte als laatste de watermolen voor zijn zondagse bijeenkomsten?

Je stapt nu **verder langs de kasseiweg** - de kasteelvijver aan de rechterkant - tot er een voetweg naar beneden gaat. Hier staan aanwijzingen voor wandelpaden en fietsroutes. Je stapt nog steeds naast de Voer.

Je volgt dit pad tot je aan de **rechterkant** een klein brugje ziet. Dit steek je over. *Let op: er zijn geen leuning*

Na ongeveer 10 meter door dichte begroeiing kom je op een straat. Kijk nu naar links. Hier werd jarenlang het afval van de inwoners van Leefdaal gestort en werd dan ook "Het stort" genoemd. Tijdens de jaren zestig van vorige eeuw werd het terrein omgevormd tot een voetbalveld voor de pas opgerichte voetbalclub Leefdaal Vooruit en kon o.a. de school van Leefdaal haar jaarlijks sportfeest, (zie foto), hier houden. Nu is het volledig begroeid en is er een huis op gebouwd. Wie goed kijkt ziet toch nog de overblijfselen van een klein gebouwtje, de vroegere kleedkamers.

Je volgt nu het straatje tot je de Dorpstraat bereikt. Je gaat even **naar links** en **steekt** de straat **over** (VOORZICHTIG!). Tussen de huisnummers 399 en 401 neem je de **veldweg**. Sinds een tijdje hebben de kleine paadjes en veldwegen een naam.

Vraag 4: Welke naam voor deze veldweg staat op het gele plaatje?

We klimmen omhoog naar het Leefdaals plateau en hebben een prachtig zicht op de wijde omgeving.

Links zie je **in de verte** kranen met lichtjes. Daar wordt verder gebouwd aan het grote gebouwencomplex van Gasthuisberg.

Rechts, in het dal zie je de kerktoren van Leefdaal. Merk op hoe groen Leefdaal is.

Je stapt door tot je aan een **kruispunt** van veldwegen komt. Hier ga je **recht door** (niet afslaan). De veldweg wordt breder. Geniet van het zicht en de stilte. Alhoewel ... je hoort hier toch duidelijk de geluiden van de autosnelweg (als de wind verkeerd zit!). Dat is de E40.

Je nadert weer een **kruispunt** van veldwegen. Je komt uit de W. Van Vlasselaerstraat en gaat **naar rechts**. Dat is de Korbeekstraat. Je wandelt eerst nog op de veldweg die overgaat in een holle weg, typisch voor dit landschap. Je komt hier meestal wel andere wandelaars of fietsers tegen.

We naderen opnieuw de dorpskern van Leefdaal. Een groot gedeelte van ons dorp ligt in waterwinningsgebied. Dat wordt aangeduid door palen met de informatie op dat je in een beschermingszone voor drinkwater komt.

De Korbeekstraat gaat nu over van een holle weg naar een asfaltbaan. Rechts zie je een van de talrijk kapelletjes die je nog in Leefdaal kan vinden. Het werd gebouwd rond 1954.

Vraag 5: Welk opschrift lees je op het kapelletje? (twee woorden)

Je volgt nu de Korbeekstraat tot je aan de Dorpstraat komt.

Als je de Dorpstraat bereikt hebt, blijf je op het voetpad en ga je **naar rechts**. Je gaat verder op het voetpad en ter hoogte van nummer 439 steek je de Dorpstraat over. VOORZICHTIG!

Je neemt **voetweg 85 T Boske**. Let op: dit is een smal paadje en kan bij regenweer nogal modderig zijn. Blijf ook op het pad want langs de linkerkant is het zeer moerassig.

Je ziet rechts van jou opnieuw de kasteelvijver. Maak even tijd om de verschillende watervogels te spotten.

Op het einde van het pad ga je **naar rechts** en volgt op het voetpad de Boske tot aan Slagberg. Je **steekt** hier opnieuw **over** (VOORZICHTIG!) en neemt **links** de kasteeldreef.

In de kasteeldreef bevindt zich ook de wipweide met twee staande wippen. Hier vindt elk jaar op de laatste zondag van juni en de eerste zondag van juli een uniek folkloristisch spektakel plaats: de koningsschietingen. De moeite om te komen kijken!

Vraag 6: Hoe noemt men in de volksmond de jongmangilde die hier voor het eerst in de 16de eeuw haar jaarlijkse koningsschieting hield?

Voor je aan het brugje komt, bekijk je even de voorlaatste boom. Iemand verklaarde hier zijn grote liefde!

Je steekt het brugje over en de beukendreef wordt nu een lindendreef. Je komt aan de kerk en de kerkring. De herenhuizen op Kerkring 1 (Kapelaanshuis) en Kerkring 4 (Schepershuis) werden in de 18de eeuw in classicistische stijl gebouwd en op het einde van vorige eeuw grondig gerestaureerd. De muur die voor de omwalling van de kerk zorgt kreeg enkele jaren geleden een grondige opknappbeurt. De kerk en omgeving zijn sinds 1987 beschermd als monument en als dorpsgezicht.

Je gaat de trap op en wandelt **links** over het gras naar het grafmonument van de familie de Liedekerke. Hier lagen enkele leden van de grafelijke familie begraven.

Vraag 7: Welke Latijnse tekst (5 woorden) staat op de graftombe? We vragen geen vertaling 😊

Je wandelt verder naar de zuidkant en voorkant van de kerk. Het gebouw is oorspronkelijk een Maasromaanse kerk uit de 12de eeuw, maar werd in de loop van de volgende eeuwen meermaals verbouwd. Het bevat een mooi kunstpatrimonium zoals een fraai barokhoogaltaar met classicistisch tabernakel, een meesterlijk schilderij over Sint-Hubertus van Casper De Crayer en een sierlijke rococo-eubilering.

Vraag 8: Zoals elke kerk is ook de Leefdaalse kerk gewijd aan een heilige. Wat is de benaming van deze kerk?

Je gaat nu langs het pad naar de Dorpstraat.

Het vroegere kerkhof rond de kerk is bijna helemaal verdwenen. Hier en daar staat er nog een graf. Twee graven springen in het oog. Het zijn gesneuvelde soldaten van de "Commonwealth". Twee Engelse soldaten overleefden het begin van de Tweede Wereldoorlog niet en sneuvelden in Leefdaal.

Vraag 9: Schrijf de namen op van de twee Engelse soldaten die hier begraven zijn.

Vorbij de kerkmuur zie je het herdenkingsmonument voor de Leefdaalse slachtoffers van beide wereldoorlogen. Rechts is er ook een gedenkteken voor de Weerstand en een aparte gedenksteen voor Armand Devriese. Die naam ken je ondertussen al.

Vraag 10: Welk beroep oefende Armand Devriese uit?

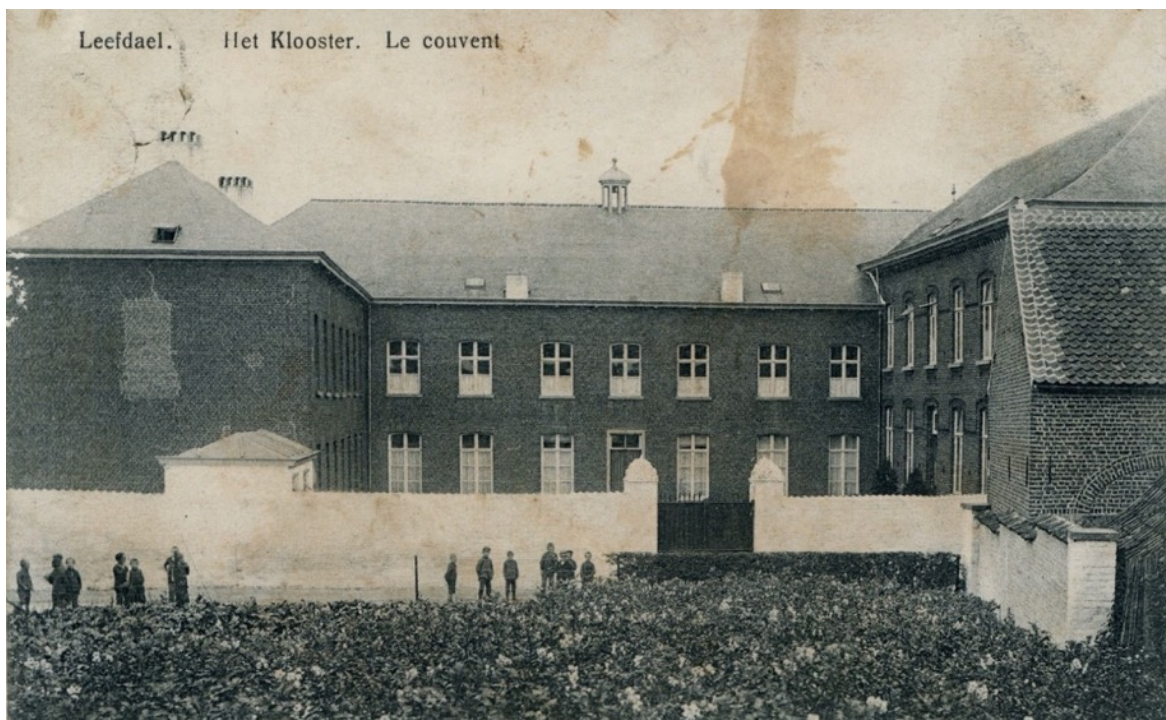
Je volgt nu de Dorpstraat **naar rechts**, op weg naar de Vlieg-In. Goed op het voetpad blijven voor je eigen veiligheid! Voor je terug aan je vertrekpunt bent, neem je even verder een kijkje op de huidige parking van de leerkrachten. Als je naar het dak kijkt, zie je in een nis een heiligenbeeld. Het is de patroonheilige van de kloosterorde die hier voor 1948 gehuisvest was en die meer dan een eeuw daarvoor het onderwijs voor meisjes organiseerde. Het beeld stelt Sint-Jozef voor.

Je steekt nu terug **via het zebra**pad de Dorpstraat over en gaat naar de Vlieg-In.

Proficiat! Je bent op het einde van de tocht. Hopelijk was het leuk?

Onder de foto van het vroegere kloostergebouw (nu de gemeenteschool) vind je de antwoorden op de 10 vragen.

Meer weten over de bezienswaardigheden in ons dorp? Kijk dan op www.berthem.be/toerisme of de website van de erfgoedkamer <https://erfgoedkamer.wordpress.com> en <https://erfgoedkamer.be/erfg/>

1 = de pastorie en het parochiaal centrum

2 = 26/11/1944

3 = de chiro(jongens)

4 = Keikestrekke

5 = Ave Maria

6 = de Jefkes

7 = O Crux Ave Spes Unica

8 = Sint-Lambertuskerk

9 = Fenwick en Seymour

10 = (hoofd)onderwijzer